

MÓN QUÀ LỚN NHẤT

(Kịch nói)

Tác giả: Trần Kim Khôi

NHÂN VẬT:

HƯƠNG: Bà

THỦY: Cháu nội

TRÍ: Con trai

VÀO KỊCH

Tại một căn nhà đơn sơ, bà Hương đang đọc cho cháu nội mình viết đơn.

BÀ HƯƠNG: Xong Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam - Độc lập tự do hạnh phúc rồi, đúng không cháu? Viết tiếp, đơn xin gửi lại bằng Tổ quốc ghi công.

THỦY: Dạ... Đơn xin... Ủa? Vậy là từ giờ, ông nội không còn là liệt sỹ nữa hả nội?

BÀ HƯƠNG: Nội đọc cái gì, viết cái nấy đi, thắc mắc làm gì?

THỦY: Dạ... Đơn xin gửi lại bằng Tổ quốc ghi công.

BÀ HƯƠNG: Đúng rồi... Kính gửi... Sở Lao động Thương binh và Xã hội... Xong chưa? Xuống hàng... Cách đây 10 năm, gia đình chúng tôi vinh dự đón nhận bằng Tổ quốc ghi công công nhận chồng chúng tôi là Lê Văn An trở thành Liệt sỹ sau gần 35 năm mất tích trong chiến tranh.

THỦY: Ông nội mất tích ở chiến trường nào vậy nội?

BÀ HƯƠNG: Lại thắc mắc... Thì chiến trường nào có giặc là có ông... Viết tiếp đi. Nhưng đúng vào ngày Thương binh Liệt sỹ vừa rồi, ngày mà chúng tôi lấy làm ngày giỗ chồng, Liệt sỹ Lê Văn An...

THỦY: Hai chữ Liệt sỹ giờ có đóng ngoặc kép, đúng không nội?

BÀ HƯƠNG: Ngoặc kép thì ngoặc kép... Liệt sỹ Lê Văn An đã trở về nhà bằng xương bằng thịt trong sự ngỡ ngàng của tất cả những người trong gia đình và chòm xóm.

- THỦY:** Hôm đó, cháu thấy nội khóc không thành tiếng. Giống như có cái gì đó chặn ngang ở cổ.
- BÀ HƯƠNG:** *(Xúc động)* Quá nhiều cảm xúc lẫn lộn. Nội vừa tin, vừa như không tin. Vừa cảm thấy hân hoan sung sướng, lại vừa thương cảm cho thân hình tiều tụy gầy nhom của ông nội con. Bao nhiêu lần đi tìm, bao nhiêu hy vọng lóe lên rồi vụt tắt, cuối cùng cũng phải chấp nhận tin là nội con đã hy sinh để đón tấm bằng này về treo ở đây...
- THỦY:** Giờ gửi lại tấm bằng này, chắc bà nội hạnh phúc lắm?
- BÀ HƯƠNG:** Không thể dùng từ hạnh phúc mà diễn tả hết... Ngày đó, đám cưới xong, ông nội chỉ ở với nội hơn một tuần thì ông ra chiến trường, đi theo tiếng gọi của non sông. Và sau đó thì những tháng ngày nội âm thầm, triền miên chờ đợi. Lúc nội biết mình đã mang thai ba con, nội có cảm giác mình vừa được an ủi, vừa cảm thấy tủi thân vì không ai bên cạnh chăm sóc...
- THỦY:** Có khi nào nội nhớ ông không?
- BÀ HƯƠNG:** Cháu còn phải hỏi... Có lần, vì nhớ ông cháu quá mà nội đã tìm cách đăng ký để được ra chiến trường...
- THỦY:** Đăng ký ra chiến trường? Nội khiến cháu ngưỡng mộ quá!
- BÀ HƯƠNG:** Ở thời điểm đó, nếu là cháu, cháu cũng sẽ muốn ra chiến trường như nội... Nhưng cháu biết không, người ta đã có rất nhiều lý do để từ chối nội... Đến khi bụng nội cao ngang mắt thì nội bỏ ý định đó...
- THỦY:** Nội làm cháu khóc theo luôn đây. Vậy là từ ngày đám cưới xong, đến hôm đám giỗ, à mà không, đến hôm 27 tháng 7 vừa rồi, nội mới gặp lại ông nội của con?
- BÀ HƯƠNG:** Trừ những lần nội gặp ông trong giấc mơ.
- TRÍ:** *(Vào)* Mẹ...
- BÀ HƯƠNG:** Cha con có ăn được muông cháo nào không?
- TRÍ:** Con đưa vào bao nhiêu thì trào ra hết bấy nhiêu.
- BÀ HƯƠNG:** Nếu có gì nguy cấp thì chuyển ngay đến bệnh viện. Từ hôm ông về đến giờ, chỉ khỏe và nói chuyện được mấy bữa đầu...

TRÍ: Cha con cứ mê mê tỉnh tỉnh. Nhớ nhớ quên quên... Con thấy sức cha đã yếu lắm. Đường như mong muốn trở về nhà đã lấy hết sức lực của cha... Con sợ cha...

BÀ HƯƠNG: Sợ gì?

TRÍ: Sẽ... dạ, nói con sợ mẹ lo, sẽ không qua khỏi trong vài ngày tới.

BÀ HƯƠNG: Không... Ông không thể bỏ chúng ta mà đi sớm như vậy... Ông phải ở lại dương gian để sống bù cho những ngày chúng ta mòn mỏi đợi ông... Đưa cháo đây, để mẹ vào trong đút cho ông.

(Bà Hương đỡ tô cháo trên tay Trí mang vào trong. Trí nhìn thấy lá đơn trên bàn).

TRÍ: Cái gì đây? Đơn xin gửi lại... Nét chữ của con?

BÀ HƯƠNG: Bà nội hướng dẫn cho con viết.

TRÍ: Con sắp vào đại học rồi, làm gì cũng phải suy nghĩ chứ, sao không hỏi ý kiến của cha?

THỦY: Con thấy việc này nội làm đúng mà, sao phải hỏi?

TRÍ: Con nít, biết cái gì mà đúng? Trả cái bằng này lại là bao nhiêu chính sách của ông nội, nói đúng hơn là cả nhà mình bị cắt đi, con có hiểu không?

THỦY: Nhưng con thấy ông vẫn còn nằm đó, treo cái này ở đây thì kỳ lắm.

TRÍ: Không treo nữa thì cất đi, có gì đâu mà kỳ? Bao giờ người nhà nước họ đến lấy lại thì mình trả, làm đơn tự nguyện giao nộp, có khi họ lại nói mình dở hơi, hiểu chưa?

THỦY: *(Cầm lá đơn chạy vào trong)* Cha mới đúng là...

TRÍ: *(Lấy điện thoại ra tính)* Trả lại bằng? Phải kèm theo rất nhiều tiền phải trả lại... Mẹ nghĩ gì mà làm vậy không biết?

BÀ HƯƠNG: *(Vào)* Con nói gì mà con bé uất ức, nói không thành tiếng vậy?

TRÍ: Mẹ muốn trả lại cái bằng này?

BÀ HƯƠNG: Thì sao? Cha con còn sống thì phải trả, để lại làm gì?

- TRÍ:** Thứ nhất, nếu bây giờ mẹ trả lại thì chúng ta phải trả lại cho nhà nước chừng này tiền... Tiền tuất một lần nhà mình nhận; rồi tiền tuất hằng tháng để lo đám giỗ cho cha nhân lên cho bao nhiêu năm từ lúc nhận bằng Liệt sỹ... Thứ hai, như mẹ biết đó, sức khỏe của cha con... Giờ trả lại có cần thiết không?
- BÀ HƯƠNG:** Câm ngay...
- TRÍ:** Con nói không đúng sao? Còn bao nhiêu ưu tiên mà gia đình mình nhờ tấm bằng này mới có được... Nào là được thuê đất, nào là được vay vốn làm ăn... Tất cả cũng từ cái này mà ra...
- BÀ HƯƠNG:** Trí, năm nay con bao nhiêu tuổi rồi mà suy nghĩ nông cạn như vậy? Con trở thành cái đứa ham tiền từ lúc nào vậy hả Trí? Gia đình chúng ta còn lòng tự trọng tối thiểu mà...
- TRÍ:** Con không ham tiền. Nhưng nếu giờ trả lại, lấy tiền đâu ra mà trả? Trong khi con còn phải dành tiền cho Thủy ăn học... Rồi tiền thuốc men cho cha...
- BÀ HƯƠNG:** Đã vay sản xuất được, sẽ vay trả nợ được. Dù có bán căn nhà này để trả, mẹ cũng bán... (*Gọi vào trong*) Thủy ơi...
- THỦY:** (*Vào*) Cháu đây... Cháu đang chăm ông nội...
- BÀ HƯƠNG:** Viết tiếp đơn cho nội.
- THỦY:** Dạ!
- TRÍ:** Thủy... Cha cấm!
- BÀ HƯƠNG:** Viết đi...
- THỦY:** Nội... Nội đọc đi...
- TRÍ:** Thủy!
- BÀ HƯƠNG:** (*Đọc*) Chúng tôi xin cam đoan sẽ trả lại tấm bằng Tổ quốc ghi công cùng tất cả những ưu đãi mà mình có được...
- TRÍ:** Mẹ...? Có rất nhiều người làm bằng liệt sỹ giả... Thậm chí họ làm hài cốt liệt sỹ giả, mẹ nghĩ coi, họ muốn gì mà làm điều đó? Thủy, vào trong để cha nói chuyện (*Thủy ra khuất*).
- BÀ HƯƠNG:** Họ làm sai thì pháp luật sẽ trừng phạt, nhân quả sẽ báo ứng. Chúng ta không thể lấy đó để làm thước đo. Sự chăm lo của nhà nước cho nhà mình bao lâu nay là nguồn động viên tinh

thần quá lớn đối với mẹ... Nếu con còn ngăn cản, thì đừng bao giờ nhìn mặt mẹ.

TRÍ:

Mẹ đã hiểu sai ý con. Con không phải tham tiền. Nhưng con nghĩ, số tiền mà mẹ có được cho sự mỗi mòn chờ đợi của mẹ bao nhiêu năm nay cũng xứng đáng. Từ khi cha vào Đội vận tải đường biển, được tham gia huấn luyện cấp tốc rồi được tuyển vào lực lượng xung kích, đóng vai ngư dân đi trên những chiếc tàu cá để vận chuyển vũ khí, lương thực đến khi tàu của cha bị phát hiện, bị tập kích, trên tàu chỉ một mình cha sống sót. Sau đó cha bị giam giữ ở nhiều nơi; bị đánh đập, tra khảo, gian khổ trăm bề... đến nỗi không nhớ mình là ai, không biết đường về nhà sau khi được thả ra. Chỉ khi cha trải qua một căn bệnh nặng, bất ngờ trí nhớ được hồi phục thì cha mới lần hồi, hỏi đường về nhà. Trả lại bằng, tất nhiên mẹ đã làm đúng. Nhưng không trả, cũng không có gì là sai.

BÀ HƯƠNG:

Mẹ có thể không hiểu con. Nhưng con cũng không hiểu hết ý mẹ. Không một người nào ở hậu phương, khi tiễn người thân mình ra trận, lại muốn người đó hy sinh. Nghĩa là không ai muốn người thân mình trở thành liệt sỹ. Kể cả trong thời bình, khi nhà nước thực hiện rất tốt công tác “đền ơn đáp nghĩa” thì cũng không ai muốn nhà mình có liệt sỹ. Sự trở về của cha con, được xem như một phép màu, và nhìn rộng ra, xem như gia đình ta có có phúc phần gấp trăm, gấp triệu lần những gia đình khác. Cuộc sống của cha con, đó mới là món quà vô giá mà chúng ta nhận được.

THỦY:

(Hốt hoảng) Bà nội ơi... Cha ơi... Ông nội con...

BÀ HƯƠNG:

Có gì không cháu? Ông sao rồi?

THỦY:

Ông nội nhẩn lại, hãy để ông cùng đi trả tấm bằng đó với bà.

BÀ HƯƠNG:

Thiệt không cháu? Bà biết, ông sẽ ủng hộ bà.

THỦY:

Ông nội còn nói...

BÀ HƯƠNG:

Ông nói sao?

THỦY:

Ông cảm ơn bà và cháu đã hiểu ông. Nhưng bà ơi, ông đã yếu lắm rồi.

BÀ HƯƠNG:

Ông ơi!

(Bà Hương và Thủy cùng chạy vào trong. Trí ở lại, tháo tấm bằng Tổ quốc ghi công treo trên tường xuống).

TRÍ:

Mẹ nói đúng, sự trở về của cha chính là quà tặng từ cuộc sống, là món quà lớn nhất gia đình ta nhận được. Mẹ ơi, con sẽ làm theo ý nguyện của cả hai người!

HẾT